

Köleci Sistemin Triyaki 2

– Bayram KAYA · 24 Ocak 2017

Uçlardan birincisi üretim, ikincisi tüketim ve üçüncüsü de üretilen bir mal, mülk üzerinde El olan kişilerin özel imtiyazlı tasarruflarının olmasıydı. Bu nedenle, El muktedirliği o süreci kontrol etmenin ideolojisiydi. Triyakın süreç içinde, bu gibi üç bağıntı noktasıyla, üç tane ana bağlantı noktası vardır. Üçüncü bağıntı noktası, özne nesnel süreçlerden oluşan ideoloji noktasıdır.

Nesnel oluşla "özel mal mülk iyeliğine" sahip oluş; irade ortaya koymaktı. Bu irade püf noktası üzerine konuyordu. Kişilerin bencilliği vardı. Bencilliğin giderilme ve karşılanma zorunluluğu vardı. İşte varsılın iradesi bu temel püf noktasına hitap ediyordu. İrade sahibi egemenlik; bencil noktaya yaptığı hitap kadarla egemen irade oluyordu. Egemen irade bencilliğe denk düşen süreci; kısıp, gevşetmekle sistemin kontrolüne sahip oluyordu.

Yani köleci sistem içinde temel gereksinimler üzerine baskı kuruldu. Bencil olmalarıyla efendi ve köleler aynı yönlüdürler. Aynı eğilimler içinde olurlar. Baskı kurma da baskı altına alınmada aynı yön ve aynı eğilim içinde olma noktasında ortaya çıkar ve aynı noktaya müspet yâda menfi etki ortaya koyar.

Yararlanma baskı ve basınç köle iradeli salınım direncine karşı, duyarlılıkla düzenlenirler. Böylece köleci sistem bu iki ana kutbun zıt sağlamlık içinde çarpışan gerilimleriyle, sistem iletim ve çevrim içinde olur.

Triyaklı sistem; ön ittifakların tek yanlı olan zaman akışlarını geçiştirme çevrimine karşılık; köleci sistemde sınıfsal faz farklı geçişlerini, bir sınıfın kontrol etmesiyle; sistem iletim içinde olur.

Köleci siyaset, ön ittifaklı sistemi; ezen ezilen oluşla sınıflara bölecekti. Tüm kötülüklerin kaynağı kiminin özel mal mülk ve irade (egemenlik) sahibi olması karşısında, kimi kişilerin de mal mülk ve irade (egemenlik) sahibi olamamasıyla ortaya çıkmıştı.

Bu neden ile en önemli bölünme, kişi benliği üzerinde kişi istenci dediğimiz irade üzerindeki duygu ve düşünce bölünmeleriydi. Bu bölüntüler kişilerin bağımlılıkları kadar duygu; duyguları kadarda bağlılık olan umutları olmakla, irade sahibinin kontrolünde olacaktı.

Bu tür kişi istençli düzlem içindeki ruhsal bölünmeleri ifade etmenin çağlar boyu mücadele şekilleri oluşmuştu. Kişi dünyası içinde o güne kadar olmayan bu bölünmüşlük; bu bölüntü şekliyle sınıfa yakın düzeyde olmakla şimdi gören gözleri kör eden kinle ortaya çıkacaktı.

İyilik-kötülük; sadaka-lütuf; bol gönüllü-dar gönüllü; nefsi kontrol etme; size teklif edilecek işleri düşünme; size ait olmayan düşünceleri savunma; hakikati söylemekten kaçınmama; kıymet bilme,

emanete hıyanet etmeme hırsı gemleme gibi türlü türlü kişilik bölünmeleri ortaya çıkmıştı. İlk mal kavgası da, bu kişisel irade kullanımı yüzünden ortaya çıkmıştı.

Ön ittifaklı ortak irade kullanımlı egemenlik içinde; köleci kişisi irade ortaya çıkmıştı. Bu durum köleci sistem içinde, köleci sistemin doğurduğu ortak tanımaz kişi iradeli egemenliğin sultanı altındaki kişilerde; kişilerin kişilik bölünmelerine uğramasıyla iradesiz kişiler; köleci ahlakla eviriliyordular.

Köleci süreçten kaynaklı kişilik bölünmesinin kişiler üzerinde ortaya çıkan ruh sağlığı sendromlarının en karakteristik dile getiriliş örneği Şeyh Edibali'nin sözlerinde dile gelmekle sistemin seyrini görüp anlamak çok olasıdır.

Ön ittifak içinde dahi söylenmesi, yaşanması, akla gelmeyen bu kişilik bölünmelerini Edibali durup dururken söylemiyordu. Tüm kötülüklerin kaynağı olan özel egemenlikle beliren iradenin; iyeliği olmayan ve iyeliği olan insanların üzerinde farklı yansımalarıyla her bir kişilik bölünmesini, oluşuyordu.

Köleci sistem düzenin bozukluğu ve adaletsiz oluşu karşısında başlı başına öğütçü bir sistemdir. Sistemin denge fren ilişkileri bu nasihatlere uymayla gözetilmek (denetlenmek) isteniyordu.

İki yönlü yansımalar geçişine izin veren köleci sistemle ortaya çıkan pek çok olumsuz ya da negatif yansımaların dengelemeleri olan öğütçü mana anlaması, Şeyh Edibali söyleminde hayli etraflıca dile getirilir.

ŞEYH EDİBALI'NİN OSMAN GAZİ'YE NASİHATI

Ey Oğul!

Beysin! Bundan sonra öfke bize; uysallık sana. Güceniklik bize; gönül almak sana. Suçlamak bize; katlanmak sana. Acizlik bize, yanılığ bize; hoş görmek sana. Geçimsizlikler, çatışmalar, uyumsuzluklar, anlaşmazlıklar bize; adalet sana. Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize; bağışlama sana. Bundan sonra bölmek bize; bütünlemek sana. Üşengeçlik bize; uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana. (Tabii ki böyle bir şey işin doğası gereği hiç bir zaman olmayacaktı.

Ey Oğul!

Yükün ağır, işin çetin, gücün kıla bağlı, Allah Teâlâ yardımcın olsun. Beyliğini mübarek kılsın. Hak yoluna yararlı etsin. Işığını parıldatsın. Uzaklara iletsin. Sana yükünü taşıyacak güç, ayağını sürçtürmeyecek akıl ve kalp versin. Sen ve arkadaşlarınız kılıçla, bizim gibi dervişler de düşünce, fikir ve dualarla bize vaaz edilenin önünü açmalıyız. Tıkanıklığı temizlemeliyiz.

Oğul!

Güçlü, kuvvetli, akıllı ve kelamlısın. Ama bunları nerede ve nasıl kullanacağını bilmezsen sabah rüzgârlarında savrulur gidersin. Öfken ve nefsin bir olup aklını mağlup eder. Bunun için daima sabırlı, sebatkâr ve iradene sahip ol! Sabır çok önemlidir.

Bir bey sabretmesini bilmelidir. Vaktinden önce çiçek açmaz. Ham armut yenmez; yense bile bağrında kalır. Bilgisiz kılıç da tıpkı ham armut gibidir. Milletın, kendi irfanın içinde yaşasın. Ona sırt çevirme. Her zaman duy varlığını. Toplumı yöneten de, diri tutan da bu irfandır.

(Görölüyor ki bu öğüt hem sistemi pekişip kalıcı değişmez kılıyor. Hem kişileri sisteme razı bir geçimlikle uysallık haline getiriyordu. Öyle olduğu sürece sorunlar giderilemiyorsa da yatıştırılabiliyordu.)

İnsanlar vardır, şafak vaktinde doğar, akşam ezanında ölürler. Dünya, senin gözlerinin gördüğü gibi büyük değildir. Bütün fethedilmemiş gizlilikler, bilinmeyenler, ancak senin fazilet ve adaletle gün ışığına çıkacaktır. Ananı ve atanı say!

Bil ki bereket, büyüklerle beraberdir. Bu dünyada inancını kaybedersen, yeşilken çorak olur, çöllere dönersin. Açık sözlü ol! Her sözü üstüne alma! Gördün, söyleme; bildin deme! Sevildiğin yere sık gidip gelme; muhabbet ve itibarın zedelenir.(Bütün tek yanlılıklarla ağır aksak uyuşma. Umut etme bekleme)

Şu üç kişiye; yani cahiller arasındaki âlime, zengin iken fakir düşene ve hatırlı iken, itibarını kaybedene acı! Unutma ki, yüksekte yer tutanlar, aşağıdakiler kadar emniyette değildir. (Sistemin aksaklıklarına katlanma kişilere erdem oluyordu)

Haklı olduğun mücadeleden korkma! [Sistem emek eksenli duruma haklı demiyordu. Mal mülk ve sermaye sahibinin tasarruf ve iradesine haklı diyordu. Senin nasıl bir haklı mücadelen olurdu ki?] Bilesin ki atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli (korkusuz, pervasız, kahraman, gözü pek) derler.

En büyük zafer nefsin tanımadır. Düşman, insanın kendisidir. Dost ise, nefsi tanıyanın kendisidir. Ülke, idare edenin, oğulları ve kardeşleriyle bölüştüğü ortak malı değildir. Ülke sadece idare edene aittir. Ölünce, yerine kim geçerse, ülkenin idaresi onun olur. (Hiç bir ortak egemenlik anlayışı taşımayan köleci öğretiler)

Vaktiyle yanılan atalarımız, sağlıklarında devletlerini oğulları ve kardeşleri arasında bölüştüler. Bunun içindir ki, yaşayamadılar. (Bu nasihat -sömürü yapma- Osmanlı'yı 600 sene yaşatmıştır.) İnsan bir kere oturdu mu, yerinden kolay kolay kalkmaz. Kişi kıpırdamayınca uyuşur. Uyuşunca laflamaya başlar. Laf dedikoduya dönüşür. Dedikodu başlayınca da gayri iflah etmez. Dost, düşman olur; düşman, canavar kesilir!

[Sistemin aksaklıklarını ne kadar alakasız yerlerde çıkarılmaktadır. Sistem, sistemi eleştiriyi bile dedikodu gören bir anlayıştır. Kuşkusuz ki birinin mal edinip; birinin mal edinemediği; yani birinin yiyip birinin baktığı kıyametin ondan koptuğu özel mal mülk egemenlikle irade kullanım kavgası, fitnenin kendisiydi. Ama bu söylemler sistemde bol bol mankafa yetiştirmekten öte bir şeye de yaramazdı.]

Kişinin gücü, günün birinde tükenir, ama bilgi yaşar. Bilginin ışığı, kapalı gözlerden bile içeri sızar, aydınlığa kavuşturur. Hayvan ölür, semeri kalır; insan ölür eseri kalır. Gidenin değil, bırakmayanın ardından ağlamalı.

Bırakanın da bıraktığı yerden devam etmeli. Savaşı sevmem. Kan akıtmaktan hoşlanmam. Yine de, bilirim ki, kılıç kalkıp inmelidir [Neden?]. Fakat bu kalkıp-iniş yaşatmak için olmalıdır. Hele kişinin kişiye kılıç indirmesi bir cinayettir. [Bakınız kılıç kalkıp iniyor buna karşın geri de kalkıp inen kılıca cinayet deyişle kalkıp iniş frenliyor.] Bey memleketten öte değildir. Bir savaş, yalnızca bey için yapılmaz. Durmaya, dinlenmeye hakkımız yok. Çünkü zaman yok, süre az! [Ne için zaman yok? Emek eksenli paylaşım tüketmeye mi?]

Yalnızlık korkanadır. Toprağın ekim zamanını bilen çiftçi, başkasına danışmaz. [Bu söz ne kadar doğruysa sistemi bilen de başkasından öğüt almazdı.] Yalnız başına kalsa da! Yeter ki, toprağın tavda olduğunu bilebilsin. Sevgi davanın esası olmalıdır. [Sevgi karnı doyumuyordu. Ve karın doymayınca da sevgi olmuyordu. Olsa da sürekli olmuyordu] Sevmek ise, sessizliktedir. Bağırarak sevilmez. Görünerek de sevilmez! Geçmişini bilmeyen, geleceğini de bilemez.

Tüm bunlar köleci alışma içinde size ne kadar faziletli sözler gibi gelmektedir! Köleci sistemin varyantları olmakla köleci sisteme göre düşünülüp tasavvur edilmiş denge fren sistemidirler. Ortaklaşan insanlığın; emeğin; iradenin; egemenliğin, kurtuluşu değil.

Aksine razılıkla köleci sistemin ihya ve ihsası oluşuyla yaşama katılmaydı. Kişilerin ağızlarını sulandıra sulandıra köleliğe razı etmeydi. Elbette sistem içinde, sistemde kalmakla; sistem denge balans çevrimi yapmakla da o sisteme göre zihinsel hakikatlerdi. İçinde kalmamanız gereken bu sistem içinde kalırken de bunları gözetmeden de nefes alamazdınız.